

بررسی فقهی و حقوقی جنایت علیه اقلیت‌های مذهبی
به لحاظ قانون مجازات اسلامی جدید

ابراهیم حاتمی

هادی سپهر دوست

طاهره دلک آبادی

سرشناسه: حاتمی، ابراهیم، ۱۳۴۹.

عنوان و نام پدیدآور: بررسی فقهی و حقوقی جنایت علیه اقلیت‌های مذهبی به لحاظ قانون مجازات اسلامی جدید.

مشخصات نشر: تهران: پارسینه، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۳۷ ص: ۵/۹ × ۱۹ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۶۹-۲۷-۳

وضعیت فهرست‌نویسی: فیبای مختصر

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل

دسترسی است.

یادداشت: کتابنامه

شناسه افزوده: سپهردوست، هادی، ۱۳۵۸.

شناسه افزوده: دلک آبادی، طاهره، ۱۳۶۵.

شماره کتابشناسی ملی: ۳۸۷۵۹۴۲

انشر پارسینه

نام کتاب: بررسی فقهی و حقوقی جنایت علیه اقلیت‌های مذهبی به لحاظ قانون مجازات اسلامی جدید

مؤلفین: ابراهیم حاتمی، هادی سپهردوست، طاهره دلک آبادی

ناشر: پارسینه

مدیر اجرایی: فریبا خادمی

چاپ و صحافی: مجتمع چاپ اول

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۶۹-۲۷-۳

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

قیمت: ۲۷۰۰۰ ریال

دفتر مرکزی: تهران، خیابان ۱۲ فروردین، کرچه بهشت آیین، پلاک ۳۴، نشر پارسینه

تلفن تماس: ۶۶۹۶۸۸۱۵

فهرست مطالب

چکیده	۶
واژگان کلیدی	۶
مقدمه	۸
فصل اول: بررسی اقسام غیر مسلمان در نظام اسلامی	۱۱
مقدمه	۱۲
مفهوم غیر مسلمان	۱۳
اقسام غیر مسلمان	۱۳
انواع کافر از جهت احکام مترتب بر آنان	۱۷
شرایط تمییز مسلمان از غیر مسلمان	۱۸
فصل دوم: احکام تعرض به غیر مسلمان در نظر اسلامی	۲۱
تعرض به جان کافر ذمی	۲۲
قتل کافر ذمی به دست مسلمان	۲۳
نظرات فقها در رابطه با قصاص مسلمان در برابر غیر مسلمان	۲۵
دیه اهل کتاب	۲۸
بررسی دیه غیر مسلمان	۲۹
دیه اهل ذمه در منابع اسلامی	۲۹
دیه سقط جنین غیر مسلمان	۳۵
دیه سایر غیر مسلمانان	۳۶
دیه غیر مسلمانان در قانون مجازات اسلامی	۳۸
نتیجه گیری	۴۲
منابع و مآخذ	۴۶

چکیده

یکی از اصول مسلم و اساسی در آیین اسلام حرمت و کرامت انسان است، جان، عرض، آبرو، مال و ثروت، عقیده و رأی وی همه حرمت داشته و باید این حریم و حرمت حفظ شود. این که این حریم چگونه باید پاس داشته شود و در صورت شکسته شدن چگونه باید با آن برخورد شود بخش وسیعی از معارف دینی را تشکیل می‌دهد.

مهمترین مسئله در این میان جان آدمی است، از همین روست که قرآن کریم بر حرمت جان آدمیان تاکید می‌ورزد یکی از پرسش‌های اساسی در موضوع قصاص، برابری قصاص مسلمانان و کافران است. دیدگاه مشهور فقها بر نابرابری قصاص مسلمانان و کافر استوار است.

کافر و غیر مسلمان از مقولاتی است که در حقوق اسلامی از جایگاهی مهم برخوردار است، در نوشتار حاضر این مقوله با استفاده به منابع معتبر اسلامی به بحث کشیده شده است.

از دیدگاه حقوقدانان اسلامی کفر عبارت از انکار ضروری دین اسلامی (الوہیت، وحدانیت خداوند، رسول اکرم، شریعت اسلامی، ضروری شریعت اسلامی و یا یک یا بعضی از آنها) می‌باشد.

اهل ذمه تنها شامل اهل کتاب (یهودیان، مسیحیان و زرتشتیان) می‌شود و مابقی در شمار گروه‌های حربی هستند.

کلید واژگان

غیر مسلمان، کافر، حقوق اقلیت‌ها، اهل ذمه، دیه، قصاص، حکومت اسلامی

مقدمه

در عصر حاضر که آگاهی‌های گوناگون تحت هر شرایطی و به سهولت برای عموم مهیاست و طرح سوالات و شبهات پیرامون دین در میان افراد جامعه و بویژه جوانان رایج است، نمی‌توان به نام تخصصی بودن موضوع و ارجاع آن به مراکز دینی این پرسش‌ها را بی‌پاسخ گذاشت.

بر همه عالمان دینی و مراکز آن، پاسخ دادن به شبهات، واجب کفایی است و سؤال‌کننده و کسی که در برخی از امور به شک افتاده و می‌خواهد سؤال نموده تا مشکل بر طرف شود را نمی‌توان متهم به تشکیک در مسلمانی کرد و او را طرد نمود و مستحق تعزیر یا مرتد دانست.

طرح موضوعات سؤال‌برانگیز و شبهات جوانان در رسانه‌ها مانند مطبوعات چه حکمی دارد؟ آیا روزنامه یا نشریه که این چنین سوالات را مطرح می‌نماید، عمل آن بعنوان تشکیک در مبانی اسلامی تلقی می‌شود؟ یا طرح شبهه برای یافتن پاسخ فقهی صحیح از سوی علما و مجتهدان و آگاهی بخشی به جامعه؟

اگر سوال برای یافتن پاسخ فقهی باشد، طبعاً باید بصورت استفتاء همراه با جواب مرقوم گردد و اما طرح محض این گونه سوالات فقهی فرعی برای اخذ جواب از مراجع اگر همراه با قصد تشکیک باشد و مردم هم برداشت ضربه زدن نمایند، تشکیک در مسائل فرعی است نه مبانی و هر زمان عنوان ضربه زدن به فقه و استنباط و اجتهاد شیعه باشد،

استحقاق تغییر دارد و همه خصوصیات تعزیر هم بدست حکومت یعنی قانون مصوب نمایندگان مجلس شورای اسلامی است.

بسیاری از اعتقادات هستند که در محیط اصول دین قرار نمی‌گیرند؛ ولی عدم اعتقاد به آنها چون موجب ورود خدشه به اصول سه‌گانه می‌گردد، باعث کفر می‌گردد، مانند اعتقاد به حرام بودن شراب. در دایره احکام فرعیه شریعت چنانچه انکار آن احکام موجب انکار یک یا چند اصل سه‌گانه گردد، منجر به کفر می‌شود. بسیاری از احکام مانند حرمت زنا و قمار و دیه از احکامی هستند که بواسطه تصریح به آنها در قرآن نفی حرمتشان موجب کفر می‌گردد.

واضح است اگر احکام فرعی شریعت منجر به انکار اصول دین نگردد، هیچگاه موجب کفر نمی‌گردد، مثل وجوب تقلید، مرد بودن قاضی و ... چون موجب انکار اصول دین و رسالت پیامبر نمی‌گردد و لطمه‌ای به ایمان شخص نخواهد زد. از طرف دیگر اعتقاد به اموری که منافی با اصول سه‌گانه مذکور یا منجر به انکار آنان گردد نیز موجب کفر می‌شود مثلاً اعتقاد به خدای دیگر و

در قتل غیر مسلمان فقها نظرات عدیده‌ای دارند و شاید یکی از مهمترین علل آن شقوق مختلف قتل غیر مسلمان است. در اکثر کتب فقهی و حقوقی با لحاظ جمیع شرایط، مجازات قصاص در قتل عمد، حکمی کلی است. (غیر از موارد متعددی که استثنا شده است).

چنانچه مسلمان اقدام به قتل کافر (حربی، مستامن، یا ذمی) کند، نظر مشهور فقها آن است که قصاص ندارد و در صورت کشتن کافر ذمی دیه باید پرداخت شود.

البته در تمامی این موارد تعزیر با نظر حاکم قابل اعمال است و در مورد قاتل مسلمان که عادت به قتل کافر بدون دلیل دارد؛ نظر مشهور جایز بودن قصاص چنین قاتلی است، البته بعد از پرداخت تفاضل دیه مسلم با غیر مسلم.

www.ketab.ir